

B.A. Semester - 5 (CBCS) Examination

Oct/Nov - 2022 (NEW COURSE)

SAN P15 Sanskrit Language and Literature -1(Core -15)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ફકરાનું ભાષાંતર કરો.

(૦૮)

Ques-1(A) Translate any two of the following Passages.

(08)

- (૧) ગુરુવચનમમલમપિ સલિલમિવ મહદુપજનયતિ શ્રવણસ્થિતં શૂલમભવ્યસ્ય ઇતરસ્ય તુ કરિણ ઇવ શંખાભરણ માનનશોભાસમુદયમધિકતરમુપજનયતિ । હરત્યતિમલિનમન્થકારમિવ દોષજાતં પ્રદોષસમયનિશાકર ઇવ ગુરુપદેશઃ । પ્રશમહેતુર્વયઃ પરિણામ ઇવ પલિતરૂપેણ શિરસિજજાલમમલીકુર્વન્ ગુણરૂપેણ તદેવ પરિણમયતિ । અયમેવ ચાનાસ્વાદિતવિષયરસસ્ય તે કાલ ઉપદેશસ્ય । કુસુમશરપ્રહારજર્જરિતે હિ હૃદિ જલમિવ ગલત્યુપદિષ્ટમ્ ।
- (૨) દુષ્ટપિશાચીવ દર્શિતાનેકપુરુષોચ્છ્રાયા સ્વલ્પસત્ત્વમુન્મત્તીકરોતિ । સરસ્વતીપરિગૃહીતમીર્ષ્યેવ નાલિંગતિ જનમ્ । ગુણવન્તમપવિત્રમિવ ન સ્પૃશતિ । ઉદારસત્ત્વમંગલમિવ ન બહુ મન્યતે । સુજનમનિમિત્તમિવ ન પશ્યતિ । અભિજાતમહિમિવ લંઘયતે । શૂરં કંટકમિવ પરિહરતિ । દાતારં દુઃસ્વપ્નમિવ ન સ્મરતિ । વિનીતં પાતકિનમિવ નોપસર્પતિ । મનસ્વિનમુન્મત્તમિવોપહસતિ । પરસ્પરવિરુદ્ધશ્ચન્દ્રજાલમિવ દર્શયન્તિ પ્રકટયતિ જગતિ નિજચરિતમ્ ।
- (૩) તદેવંપ્રાપ્યતિકુટિલકષ્ટચેષ્ટાસહસ્રદારુણે રાજ્યતંત્રે અસ્મિન્ મહામોહાન્થકારિણિ ચ યૌવને કુમાર તથા પ્રયતેથાઃ યથા નોપહસ્યસે જનૈઃ ન નિંદ્યસે સાધુભિઃ ન ધિક્ ક્રિયસે ગુરુભિઃ નોપાલભ્યસે સુહૃદ્ભિઃ ન શોચ્યસે વિદ્વદ્ભિઃ । યથા ચ ન પ્રકાશ્યસે વિદૈઃ ન પ્રહસ્યસે કુશલૈઃ નાસ્વાદ્યાસે ભુજંગૈઃ । નાવલુપ્યસે સેવકવૃક્કૈઃ ન પ્રહસ્યસે કુશલૈઃ ન વિડંબ્યસે લક્ષ્મ્યા ન નર્ત્યસે મદેન નોન્મત્તીક્રિયસે મદનેન નાક્ષિપ્યસે વિષયૈઃ ।
- (૪) દૃઢગુણપાશસંદાનનિષ્પન્દીકૃતાપિ નશ્યતિ । ઉદ્દામદર્પભટસહસ્રોલ્લસિતાસિલતા પંજરવિદ્યુતાપ્યપક્રામતિ । મદજલદુર્દિનાન્થકારગજઘનઘટાપરિપાલિતાપિ પ્રપલાયતે । ન પરિચયં રક્ષતિ । નાભિજનમીક્ષતે । ન રૂપમાલોકયતે । ન કુલક્રમમનુવર્તતે । ન શીલં પશ્યતિ । ન વૈદગ્ધ્યં ગણયતિ । ન શ્રુતમાકર્ણયતિ । ન ધર્મમનુરુદ્ધતે । ન સત્યમવબુદ્ધતે । ન ત્યાગમાદ્રિયતે । ન વિશેષજ્ઞતાં વિચારયતિ । નાચારં પાલયતિ । ન સત્યમવબુદ્ધતે । ન લક્ષણં પ્રમાણીકરોતિ ।

પ્રશ્ન-૧(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો.

(૦૬)

Ques-1(B) Explain with reference to context any two of the following.

(06)

- (૧) અકારણં ચ ભવતિ દુષ્પ્રકૃતેરન્વયઃ શ્રુતં ચાવિનયસ્ય ।
- (૨) ચન્દનપ્રભવો ન દહતિ કિમનલઃ ।
- (૩) લઙ્ઘાપિ ખલુ દુઃખેન પરિપાલ્યતે ।
- (૪) ગંધર્વનગરલેખેવ પશ્યત એવ નશ્યતિ ।

પ્રશ્ન-૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ એક વિષય પર સંસ્કૃતમાં પત્રલેખન કરો.

(૧૪)

Ques-2 Write a letter in Sanskrit on any one of the following topics.

(14)

- (૧) જન્મદિનશુભાશયાર્થ મિત્રાય મિત્રસ્ય પત્રમ્ ।
- (૨) અવકાશસ્ય અનુમત્યાર્થ પ્રાધ્યાપકાય છાત્રસ્ય પત્રમ્ ।

પ્રશ્ન-૩ શુકાનાસોપદેશના પરિપ્રેક્ષ્યમાં મહાકવિ બાણનું ગદ્યકાર તરીકે મૂલ્યાંકન કરો.

(૧૪)

Ques-3 Evaluate महाकवि बाण as a prose writer with reference to शुकनासोपदेश

(14)

અથવા

પ્રશ્ન-૩ શુકાનાસોપદેશમાં નિરૂપિત લક્ષ્મીનું સ્વરૂપ અને ગુણ-દોષની ચર્ચા કરો.

Ques-3 Discuss the nature and merits and demerits of लक्ष्मी as described in शुकनासोपदेश

પ્રશ્ન-૪ નીચેનામાંથી કોઈપણ એક વિષય પર સંસ્કૃતમાં નિબંધલેખન કરો.

(૧૪)

Ques-4 Write an Essay in Sanskrit on any one of the following topics.

(14)

- (૧) ધનમહિમા । (૨) પરોપકારઃ । (૩) વિદ્યાધનં સર્વધનપ્રધાનમ્ । (૪) જનની જન્મભૂમિશ્ચ ।

પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છંદ લક્ષણ અને ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

(૧૪)

Ques-5 Define any two छन्द with लक्षण and उदाहरण

(14)

- (૧) ઉપજાતિ । (૨) દ્રૂતવિલમ્બિત । (૩) વસંતતિલકા । (૪) માલિની ।